

Tijdens het weekend van 22 en 23 april vond in Mechelen het eerste deel van het vijftiende Congres van onze partij plaats. Een vijftigtal vertegenwoordigers van de verschillende afdelingen debatteerde gedurende een gans weekend over drie resoluties. Het vorige congres werd eind 2002 nog overschaduwd door een diepgaande interne financiële crisis en moeilijke politieke debatten. Dit vijftiende congres verliep in een veel positievere en kameraadschappelijke sfeer. Het werd het congres van de bescheiden en gestage heropleving, van een hervonden eensgezindheid en van een toenemend zelfvertrouwen. De drie resoluties werden met een ruime meerderheid aangenomen.

Het vijftiende Congres verloopt in twee delen. Tijdens een eerste weekend werd er gedebatteerd over drie resoluties, één over de politieke situatie in België en Europa, één over de syndicale beweging en één over de ecologisering van het marxisme. Het tweede deel van het Congres vindt plaats in september en buigt zich over een aanpassing van onze statuten, alsook over een mogelijk naamsverandering van de organisatie. We kozen ervoor om die twee debatten gescheiden te houden en in een logisch volgorde af te werken. Pas aan het einde van het tweede deel wordt er ook een nieuwe leiding verkozen.

Traditiegetrouw gingen we vrijdagavond van start met een gedetailleerde uiteenzetting over de 'staat van de organisatie', uit de doeken gedaan door de huidige leiding. De aanwezigen kregen een overzicht met alle interne gegevens van de organisatie: aantal militanten, aantal steunleden, aantal abonnees op de bladen etc. Daar hoorde ook een uitgebreid overzicht van de financiële toestand bij: alle rekeningen waren inkijkbaar voor alle leden en iedereen kreeg een gedetailleerd financieel verslag te horen. Voorts maakten we ook een balans op van de voorbije activiteiten en campagnes: de winterscholen, het Ernest Mandelcolloquium, de campagne 'Een andere politiek is mogelijk', de verkoop van het bijhorende campagneboek.

Ecologisering van het marxisme

Zaterdagochtend boog het congres zich over een opmerkelijke resolutie, met als titel: "Stellingen over de ecologisering van het revolutionair marxisme". De eerste regels luiden als volgt: "De 'ecologische crisis' is geen crisis van de ecosystemen als zodanig en evenmin een onafwendbaar gevolg van de menselijke natuur. Het gaat integendeel om een historisch gedetermineerde crisis van de maatschappelijke band tussen de mensheid enerzijds en de natuur zoals die gevormd en gewijzigd werd doorheen de opeenvolgende productiewijzen (en sinds tweehonderd jaar meer bepaald door het kapitalisme) anderzijds". De resolutie beargumenteert de noodzaak om ons denken te ecologiseren als volgt: "De wil om ons marxisme te 'ecologiseren' berust niet op enigerlei aparte doelstelling, maar heeft te maken met de vaststelling dat de marxistische kritiek van de kapitalistische economie nog steeds een ongeëvenaard middel is om duidelijk te maken dat de crisis in de relatie tussen mensheid en natuur wortelt in de sociale verhoudingen tussen de mensen, d.w.z. in de productiewijze. In de ogen van de overweldigende meerderheid van de mensen die met de milieuverloedering geconfronteerd worden, roept de rampzalige ecologische balans van de bureaucratisch vervormde of ontaarde staten een afwijzende reactie op. Het revolutionaire, antistalinistische en ondogmatische marxisme dat wil bijdragen aan het ontwerpen van een nieuw socialistisch project, zal die verantwoordelijkheid slechts kunnen opnemen naarmate het zichzelf op theoretisch, programmatorisch, praktisch en organisatorisch vlak 'ecologiseert'."

De tekst geeft hiertoe een aantal theoretische aanzetten en gaat ook in op de gevolgen ervan voor het programma van de organisatie. Eerder dan dat het om een afgewerkt standpunt zou gaan, bestaat het doel van de resolutie erin om binnen de SAP een brede discussie op te starten die moet leiden tot een ecologisering van onze praktijk en ons programma. Het congres besliste daartoe de oprichting van een specifieke werkgroep.

De crisis van het syndicalisme als motor van verandering

Zaterdagmiddag ging van start met een inleiding over de toestand van het syndicalisme in België. De bijhorende resolutie is een lijvig document dat niet enkel een historisch overzicht biedt van het syndicalisme in ons land, maar ook een analyse geeft van de huidige crisis waarin het verzeild raakte: "Hoewel het aantal gesyndiceerden en het gewicht van het syndicalisme in de maatschappij hoog blijven, gaapt er een steeds grotere kloof tussen de macht van deze syndicale beweging, waarvan we de kracht kunnen zien in periodieke sociale strijdbewegingen, en haar onmacht om het neoliberale soberheidsbeleid te bekampen, de massale werkloosheid, de stijgende sociale ongelijkheid, de achteruitboerende arbeidsvoorwaarden, haar onmacht dus om de uitdagingen van onze tijd te trotseren. Doordat ze niet in staat blijkt de sociale achteruitgang te verhinderen en niet langer, zoals in het verleden, een dynamische motor van sociale vooruitgang is, boet de syndicale beweging in aan legitimiteit en lijkt ze niet langer de drager van een maatschappijalternatief, een tegenmacht. Ze is niet langer de belichaming van de vraag naar democratische herverdeling van de sociale rijkdommen in functie van de prioritaire behoeften en verliest terrein in de maatschappij."

De resolutie gaat vervolgens dieper in op een aantal objectieve en subjectieve oorzaken van deze crisis. Daarbij komen de inhoudelijke debatten in de syndicale bewegingen sterk aan bod. Van het vroegere renardisme, over de tegenstelling tussen zelfbeheer en medebeheer, tot de actuele discussies tussen strijdsyndicalisme, een oppositioneel reformistisch syndicalisme en een stroming die zich voorstelt als voorstander van "modernisering", maar in werkelijkheid "een deel van de syndicale autonomie opoffert om de vakbonden om te vormen tot passieve instrumenten die moeten dienen om de werknemers in te schakelen in de verwezenlijking van de socio-economische doelstellingen van de burgerij". Tot slot bevat de tekst een balans van de strijd tegen het generatiepact en een syndicale lijn voor de militanten van de SAP voor de komende periode.

De linkerszijde deblokkeren

Zaterdagavond en zondag werd er dan gedebatteerd over de 'politieke resolutie', een kortere tekst die een analyse geeft van de crisis van de politieke vertegenwoordiging van de arbeidersklasse in België. Met aan de ene kant een parlementaire linkerszijde die nu al 18 jaar aan een stuk deel uitmaakt van opeenvolgende regeringen en daarin duidelijk maakt niet te willen breken met de neoliberale uitgangspunten. Het gevolg daarvan is dat de arbeidersbeweging, maar ook een boel andere sociale bewegingen, steeds maar op een muur botsen, de muur van de macht, en geen politieke vertolking vinden van hun eisen. Dit werd nog maar eens op manifeste wijze getoond bij de strijd tegen het generatiepact. Honderduizenden werkende mensen nemen deel aan het verzet tegen dat pact en geen enkele parlementaire politieke fractie werpt zich op als de verdedigers van deze mensen. Tenzij misschien het Vlaams Belang, dat op een leugenachtige en misleidende wijze het ongenoegen in de arbeidersklasse tracht te kanaliseren. Tijdens die 18 jaar regeringsdeelname van de sociaal-democratie bleef dat VB maar groeien. Een hoop traditionele socialistische kiezers werd ingelijfd door het VB en er is vandaag geen enkele linkse kracht in staat om deze mensen terug naar de linkse stal te halen. Dit zorgt ervoor dat de toestand ter linkerszijde volledig geblokkeerd is geraakt. De enige manier op deze toestand te deblokkeren is via de opbouw van een nieuwe brede, linkse kracht, links van groenen en sociaal-democraten.

Voorts bevat de resolutie ook een oriëntatie ten aanzien van de nieuwe initiatieven voor een andere politiek en een andere linkerszijde in Vlaanderen en Wallonië. Het Congres besliste dat de SAP zich verder in deze initiatieven zal investeren en keurde ook een aantal uitgangspunten goed, die moeten dienen als leidraad voor ons werk binnen deze initiatieven (zowel qua inhoud, structuur, de verhouding Vlaanderen-Wallonië als de positie van radicaal linkse partijen erbinnen). Op basis van deze resolutie, stelden we een publiek statement op dat je hieronder terugvindt.

Heroprichting vrouwencommissie

Zaterdagavond werd tijd vrijgemaakt voor de herlancering van de vrouwencommissie van de SAP. De jonge vrouwen die er de trekkers van zullen zijn, confronteerden de congresdeelnemers met vragen over de situatie van de vrouwen in België, in de wereld én in de SAP. Het Congres stemde

unaniem voor de heroprichting van de vrouwencommissie. Die commissie zal enkele keren per jaar vergaderen, artikels voor Rood aanbrengen en een aantal activiteiten op poten zetten, zowel gemengde als activiteiten enkel voor vrouwen. Ook de aanwezige jongeren namen de gelegenheid te baat om te discussiëren over het jongerenwerk van de SAP en de campagne rond het zomerkamp van de Vierde Internationale dat dit jaar plaatsvindt in Perugia, Italië, van 29 juli tot 5 augustus.

Het eerste deel van het vijftiende congres werd afgerond met een krachtige Internationale. In een slotwoordje werd nog eens het verschil met de afloop van het vorige Congres in de verf gezet. Na afloop van dat Congres volgden er haast onmiddellijk moeilijke beslissingen: het ontslag van permanenten, later de tijdelijke stopzetting van de bladen. Alles stond in het teken van het financieel overleven van onze organisatie. Tijdens de laatste twee jaar zetten we terug belangrijke stappen vooruit: Rood en La Gauche verschenen in een volledig vernieuwde formule, we organiseerden twee succesvolle winterscholen, we lanceerden een politieke campagne, met een campagnekrant, een boek en heel wat activiteiten, het Ernest Mandelcolloquium overtrof onze verwachtingen. De organisatie leeft weer en groeit ook weer in ledenaantal. We gaan voort op de ingeslagen weg: Avanti!